

Forslag	A 2042/UKK
Fremlagt af	Midtengruppen
Behandles af	Udvalget for Kundskab og Kultur i Norden

A 2042/UKK Medlemsforslag om stærkt mediakunnighet blandt unga i Norden

Midtengruppen foreslår, at Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

- at udvikle og implementere en nordisk strategi for mediakunnighet med særskilt fokus på barn og unga, som inkluderer åldersanpassede insatser i grundskola och gymnasium
- at säkerställa att undervisning om mediers roll, redaktionellt ansvar och finansieringsmodeller integreras i skolans läroplaner, för att öka förståelsen för både traditionella och digitala medier
- at initiera riktade insatser mot nyhetsundvikande bland unga, exempelvis genom pedagogiska verktyg som gör nyhetskonsumtion mer tillgänglig och relevant
- at utveckla nordiska riktlinjer för hur AI-relaterade risker och möjligheter ska hanteras i mediakunnighetsundervisning, inklusive förmågan att identifiera falskt innehåll
- at främja trygg och demokratisk delaktighet i digitala miljöer, genom kampanjer och utbildning som motverkar hot och trakasserier på sociala medier
- at etablera ett nordiskt samarbete för återkommande mätningar av mediakunnighet, för att följa utvecklingen över tid och utvärdera effekterna av insatser

Baggrund

Den första nordiska undersökningen om mediekunnighet (Nordic Media Literacy Survey, 2025) visar att unga i Norden har goda praktiska färdigheter i digitala miljöer, men brister i grundläggande förståelse för mediers funktion, finansiering och ansvar. En tredjedel av unga vuxna (16–44 år) upplever svårigheter att hålla sig uppdaterade om nyheter, och en fjärdedel av barn och unga (9–15 år) undviker nyheter helt. Detta riskerar att försvaga det demokratiska deltagandet och samhällsengagemanget.

Undersökningen lyfter också fram oro över informationsöverflöd, AI:s påverkan på medieinnehåll och bristande kunskap om reglering av sociala medier. För att möta dessa utmaningar krävs samordnade nordiska insatser som stärker ungas mediekunnighet, främjar kritiskt tänkande och ökar tryggheten i digitala miljöer.

Mittengruppen anser att stark mediekunnighet är en grundläggande förutsättning för nordisk demokrati, delaktighet och ett tryggt offentligt samtal. Den växande informationsbelastningen, polariseringen och spridningen av desinformation undergräver samhälleligt förtroende – ett värde som har varit särskilt starkt i Norden. För gruppen är det avgörande att barn och unga ges verktyg att kritiskt bedöma olika informationskällor, förstå betydelsen av journalistik och ansvarsfull medieverksamhet samt agera konstruktivt i digitala miljöer.

För Mittengruppen är arbetet med att stärka mediekunnsigheten inte enbart en utbildningsfråga, utan en del av ett bredare åtagande att säkerställa ett öppet, inkluderande och tillförlitligt offentligt samtal där alla kan delta utan rädsla för trakasserier eller desinformation. Därför betonar gruppen att Norden måste möta förändringarna i medielandskapet med gemensamma, ambitiösa och långsiktiga åtgärder.

Referens: Nordic Media Literacy Survey 2025 (TemaNord 2025:572).

Roskilde, den 23. marts 2026

Jouni Ovaska (cent)

Helena Gellerman (L)

Lars-Christian Brask, (LA)

Halla Hrund Logadóttir (F)

Johan Dahl (Sb)

Justus Hansen (D)

Sandra Listerby (Lib)

Catarina Deremar (C)

Jonas Andersen Sayed (KrF)

Sandra Sigurðardóttir (V)

Krista Mikkonen (gröna)

Rebecka le Moine (MP)

Oda Indgaard (MDG)

Louise Elholm (V)

Eva Biaudet (sfp)

Henrik Rejnholt Andersen (M)

Liz Mattsson (ÅC)

Kjell-Arne Ottosson, (KD)

Anna Falkenberg (Sb)

Markku Siponen (cent)

Geir Inge Lien (Sp)